

vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izdajanje vsakega dne razen sobot, nedelj in praznikov.
Izdajanje vsakega dne razen sobot, nedelj in praznikov.

PROSVE TA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravnški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4004

1934-1935 YEAR XXVII Cena lista Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., petek, 17. avgusta (August 17), 1934. Subscription \$6.00 STEV.—NUMBER 161 Yearly
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Komentarji

se je posvetilo.—Hribovski "čudež"

William Green, predsednik ameriške delavske federacije, pred nekaj dnevi naslovil na industrijske magnate sledeče besede: "Kaj storite, da se ne boste posvetili delavcem? Kaj storite, da se ne boste posvetili delavcem? Kaj storite, da se ne boste posvetili delavcem?"

ZDRUŽENJE DELAVCEV STRAŠI ŠPANSKO VLADO

Prepovedala je vse seje in shode. Katoliška reakcija objema deželo. Enotna fronta je skoraj popolna

Madrid. — (FP) — Španska vlada, reakcionarnejša od bivše monarhistične diktature, se je vrgla s silnimi represijami na delavstvo, ki je domalega že stodoletno združeno v enotni fronti. Prepovedala je vse shode in seje po vsej deželi. V Toledu je zaprla delavski dom in aretirala unijske voditelje radi sporazuma med komunisti in socialisti za skupno akcijo. Da li ostane zabranitev zborovanja v veljavi le začasno ali "stalno", se ob času tega poročila še ne ve. Delavsko česarpije ima silne težave. Štirje delavski dnevniki — socialistični in anarho-sindikalistični — so navadno zaplenjeni po trikrat na teden, odgovorni uredniki pa kaznovani. Prepevanje "Internationale" je tudi prepovedano, prav tako delavski pozdrav (dvignjena pest). Aretacije so na dnevnem redu, to posebno še revolucionarne mladine ob nedeljskih izletih. Za aretacijo je dovolj rdeča kravat ali ruta, petje "Internationale" ali oddanje delavskega pozdrava.

Glasiilo Gila Roblesa, aspiranta za klerofašističnega diktatorja, besno kliče vladi, naj prepove vse delavske zveze ali "enotne fronte". Reakcija je pričela zahtevati tudi razpustitev vseh unij in drugih delavskih organizacij. Vse te represije španske katoliške reakcije so odmev na združenje delavskih vrst. Enotna fronta vseh delavskih skupin je bila scementirana skoraj po vsej Španiji. Tudi stalinovci (komunisti, pripadniki Moskve) so končno pristali na zahtevo socialistov za skupno akcijo. Med obema strankama so v teku pogajanja, faktično pa so bili komunisti v večini krajev že pritegnjeni v delavsko zvezo s socialisti, anarho-sindikalisti in drugimi revolucionarnimi skupinami.

In čim večje so represije s strani vlade, tem bolj frantično se delavstvo združuje. Združuje se proti fašizmu, kateremu v Španiji načeljuje katoliška cerkev in za revolucijo. Razvoj je prišel v Španiji do točke, ko ima delavstvo izbirati le med revolucijo in eksterminacijo ali uničenjem. Pripravlja se za revolucijo, za kar je združenje delavstva prvi pogoj. Naj bodo dogodki bližnje bodočnosti že taki ali taki, če delavstvu prinesejo zmago ali poraz, je gotovo to, da ga ne bodo dobili razcepilnega. Enotna akcija je v Španiji živa sila.

Papež vsak dan moli za Mussolinija!

Tako je rekel nadškof Paino

Rim, 16. avg. — Nadškof Paino je rekel včeraj v svojem govoru, ko je odprl kongres domačih industrij, da papež Pij vsak dan moli za Mussolinija. Nadškof je rekel: "Sveti oče vsak dan moli za duceja, da bi ga njegov angelj varuh čuval, vodil, razsvetljeval in mu dajal navodila pri njegovem delu"...

Bogati pivovarnar ugrabljen v Kanadi

Toronto, Ont. — Kanada ima te dni prvo večjo ugrabiteljsko afero. John S. Labat, pivovarniški magnat in milijonar, je bil ugrabljen 15. avgusta in odveden neznano kam. Njegov brat je bil kasneje obveščen, da ugrabitelj zahteva \$150,000 odkupnine.

Buttski rudarji zapodili pobojnike v beg

Do spopada je prišlo sredi mesta; "žrtev" je bil le avto pretepačev

Butte, Mont. — (FP) — Anaconda Copper Mining kompanija, pri kateri je stavka že od 9. maja, je lahko uvidela, da nima opravka s pohlevnimi hlapeci, ampak z militantnimi stavkarji. Ko je oni dan neki njen pobojniki po imenu Staples pričel sredi mesta groziti skupini stavkarjev, ga je hitro obkrožila tisočglava množica. Staplesu se je posrečilo, da se je umaknil v družbino poslopje, v katerem ima kompanija svoj politični glavni stan in odkjer je obvestil privatne pretepače.

Staplesu je prišla na pomoč skupina kompanijskih pobojnikov, ki so se pripeljali v Pierce Arrow, seveda oboroženi. Ko je neki pretepač pomolil iz avta brzostrelko, so stavkarji takoj padli po dragem vozilu. Nekaj nožev se je zapicilo v avtne obroče. Pretepači so se nato skušali odpeljati, ampak se je vozilo radi zrezanih obročev ustavilo na nekem klancu. Nato se je pripeljal drugi voz pobojnikov, ki so oddali nekaj streliv in se umaknili. Zadet ni bil nihče, le policijska kara je občutila kroglo. Strelav se pa niso ustrašili stavkarji, ki so navallili na pohabljeni avto prve skupine in ga sredi ceste zapalili, pobojniki so jim pa ušli v drugem avtu.

Mestni odvetnik sedaj skuša prosekurirati kompanijske pretepače radi skrivnega nošenja orožja. Družbin dnevnik pravi, da o kakem skrivnem nošenju orožja ne more biti govora, ko so pa pobojniki streljali iz avta.

Steklarski delavci nastopili proti "čizlerju"

Tovarnar je dobil \$10,000 subvencije od javnosti, da je odprl obrat

Blairsville, Pa. — (FP) — Prečesen del tega mesteca je pokoncu radi stavke pri Columbia Glass korporaciji, ki ima v mestu poseben status. V krizi je družbi namreč priskočila na pomoč javnost in prispevala \$10,000 za obnovo obrata.

Zdaj je pa 290 delavcev zastavkalo za priznanje unije in zvišanje plač. Družba je v pričetku junija odslovila dva delavca radi unijskih aktivnosti. Na intervencijo delavskega odbora jih je zopet uposlila. 21. julija je bila ustanovljena unija steklarjev. Ker pa vodstvo tovarne ni maralo nič slišati o kakem pogajanju za sklenitev kolektivne pogodbe, je bila oklicana stavka.

Da se prepreči večja škoda, je unija ob dvanajsti uri ponudila družbi, da delavci ostanejo toliko časa pri delu, da zlijejo raztopljeno steklo iz peči, kar je pa boss odklonil in zaprl plin. Odgovornost za škodo je zvrnil na stavkarje in mu pri tem sekundira tudi lokalni časopis.

Kljub temu, da je lastnik steklarne dobil od meščanov \$10,000 v dar, da je obnovil obrat, se je izkazal za pravega "čizlerja". Delavcem je plačeval od 25 do 45 centov na uro, izurjenim popravilcem le 25 centov. Radi skrcenega obrata so delavci redkokdaj zaslužili nad devet ali deset dolarjev na teden.

Ameriške čete izpraznile Haiti

Port-au-Prince, Haiti, 16. avg. — Zadnje čete ameriških pomorščakov so včeraj zapustile Haiti in po devetnajstih letih je bila otoška republika spet v kompletne oblasti domačinov. Ameriške čete so okupirale Haiti v juliju 1915 in od takrat so bile vedno tu. Roosevelt je ob svojem nastopu obljubil, da bo ameriška okupacija čim prej končana in zdaj je izpolnil svojo obljubo.

JEKLARSKA DRUŽBA SE PODALA UNIJI

Po zaslišanju pred delavskim odborom obnovila pogodbo

Washington. — (FP) — Organizirano delavstvo smatra kapitulacijo Republic Steel korporacije, tretje največje jeklarske družbe v Ameriki, za značilno zmago.

Cepprav je njen predsednik M. Girdler pred par meseci rekel pred svojimi jeklarskimi kolegi, da bo šel prej obirat jabolka na farmo kakor pa imel kake stike z jeklarsko unijo, se je družba po zaslišanju pred jeklarskim delavskim odborom vseeno premislila.

Kake formalne pogodbe sicer ni podpisala. Distriktna uprava tovarn v Nilesu in Warrenu, O., je le pismeno obvestila jeklarsko unijo, da ostanejo v veljavi "stari pogoji". To sta edini jeklarni te družbe, kjer je imela in ima odnose z unijo. Pogodba je potekla 30. junija in se je nanajša le na valjače jekla, najbolj plačane delavce.

Jeklarski delavski odbor je pričel z zaslišanji tudi o številnih pritožbah organiziranih delavcev.

Sovjeti zahtevajo izpustitev aretiranih Rusov

Konflikt z Japonci v Mandžuriji

Harbin, 16. avg. — Tukajšnji sovjetski konzul Nikolaj Rajvid je naslovil na mandžukuoške oblasti odločno zahtevo, da morajo takoj izpustiti sedemnajst sovjetskih državljanov in uradnikov vzhodne kitajske železnice, ki so bili aretirani pred nekaj dnevi po japonskih militaristih. Konzul je dobil odgovor, da aretirani Rusi morajo čakati obravnavo na obtožbo, da so v zvezi z banditi, ki so izvršili več napadov na omenjeno železnico.

Moskva, 16. avg. — Sovjetska vlada pričakuje, da bodo japonski militaristi v Mandžukuju vsak čas razglasili obsedno stanje in zasegli vzhodno kitajsko železnico, v kateri ima Rusija polovico finančnih interesov. Masne aretacije sovjetskih namencev na tej železnici so znamenje, da prihaja še večje nasilje.

Eno leto so trajala pogajanja med soveti in mandžukuoško vlado z namenom, da bi soveti prodali svoje interese v železnici novi državi Mandžukuo. Japonci so posredovali pri teh pogajanjih. Sovjetska vlada je zahtevala sto milijonov rubljev za železnico, toda Mandžukuoji so na sugestijo Japonske ponudili le 25 milijonov. Pogajanja so bila zaman, kajti — kakor pravijo sovjetski diplomatje — Japonci hočejo, da Mandžukuo dobi železnico zastoj.

Jugoslavija je nevtralna

Beograd, 16. avg. — Tukajšnji režimski listi so odgovorili na napade v italijanskih listih, v katerih so bili očitki, da je Jugoslavija v zvezi s Hitlerjem z ozirom na zadnje dogodke v Avstriji, da je jugoslovanska vlada striktno nevtralna glede situacije v avstrijski državi. Kakor je Jugoslavija sprejela socialistične begunce ob času februarске vstaje, tako je zdaj sprejela nacijske begunce brez vsakega motiva simpatij s to ali ono stranko onkraj meje.

Ni dela za reliefnike

New York. — Mestni departament za javno blaginjo je naznanil, da bo odslovljenih nadaljnjih 3900 reliefnih delavcev, ker ni denarja. Bankirji od mesta redno prejema "normalne" obresti na posojila.

Minneapoliski bossje na robu kapitulacije

Dr. Beebe se potopil še globlje v Atlantiku

On in Barton sta se pogreznila 3028 čevljev v železni krogli in opazila ribje velikane

Hamilton, Bermuda, 16. avg. — Dr. William Beebe in Otis Barton sta se včeraj ponovno potopila v svoji dvetonski železni krogli in posekala lastni rekord, ki sta ga dosegla pred štirimi dnevi. Včeraj sta se pogreznila 3028 čevljev globoko na istem mestu in ekspedicija v morskno globčino je trajala domala tri ure; zadnjič sta se pogreznila 2510 čevljev.

Druga ekspedicija je bila uspešnejša, kajti opazila sta v globčini ogromno žival, 20 čevljev dolgo, ki je svetlikala v temi z mirjadami lučk kakor velikanška dijamantna tiara. Dr. Beebe je imel pri sebi filmsko kamero in rad bi bil filmiral omenjeno pošast, kakršne še ni videlo človeško oko, toda žival je zbežala čim je nastavljal njo žaromet. Potapljača sta videla še več drugih podmorskih velikanov, a vsi so se hitro umaknili pred žarki močne svetlobe iz krogle.

Dr. Beebejeva ekspedicija proti morskemu dnu je prvič dokazala, da sto in stoletno pripovedovanje o "morskih kačah" in drugih velikih pošastih v globčinah morja ni prazna govorica.

Dr. Beebe je dejal, da prihodnji bo poskusil potopiti še eno miljo globoko, ampak ne v sedanjih krogli. Potrebna je krogla z debelejšimi stenami, kajti vodni pritisk v globčini pol milje je pol tone na štirinajski palec in sedanja krogla s tričevljskimi stenami najbrž ni varna pod strašno težo pritiska v globokejših sferah.

Roosevelt posvaril živilske profitarje

Predsednik je optimističen kljub veliki suši in pravi, da ne bo zmanjkalo živil

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je v sredo na konferenci z reporterji naznanil, da je vlada pripravljena z drastičnim postopanjem napram trgovcem z živežem, ki navijajo cene. Uverjen pa je, da je število "čizlerjev", ki bi se radi okoristili s sušo in podražili jestvine, majhno; velika večina živilskih trgovcev je poštenih, meni Roosevelt.

V ostalem je predsednik zelo optimističen kljub silni suši, ki je uničila pridelke po vsem srednjem zapadu in jugozapadu. Rekel je, da živeža ne bo zmanjkalo in nobenega vzroka ni, da bi se živila podražila. Farmerski program vlade ne bo spremenjen. Prav za prav je suša prav prišla! Pomogla je vladi, da je bil njen program omejitve živilske produkcije izvršen v enem letu namesto v dveh...

Hitler objavil Hindenburgov "politični testament"

Berlin, 16. avg. — Hitlerjeva vlada je včeraj z dramatično gesto objavila "poslednjo politično željo" pokojnega predsednika Hindenburga. Doslej sploh ni bilo znano, da je Hindenburg spisal kak tak dokument pred svojo smrtjo, zdaj pa je dokument padel kakor iz neba in kot najboljša propaganda za Hitlerja pri plebiscitu v nedeljo. Hindenburgova "želja" se namreč glasi, da nemško ljudstvo poveri vso oblast Hitlerju...

Papen dospel na Dunaj

Dunaj, 16. avg. — Franz von Papen, Hitlerjev prvi poslanik v Avstriji, je včeraj prispel na Dunaj z letalom.

Obvestili so Roosevelta, da so pripravljeni na poravnanje konflikta z vozniki. Privolili bodo v volitve, katere so doslej trdovratno odklanjali

Minneapolis, Minn., 16. avg. — Stošestinsdeset veletrgovskih in ekspresnih tvrdk, ki so prizadele v stavki voznikov tovornih avtov, je včeraj brzojavilo predsedniku Rooseveltu in osrednjemu delavskemu odboru, da so pripravljene na sprejetje vladnih pogojev za končanje stavke. Družbe so sporočile v Washington, da jih bo stavka bankrotirala, če ne bo hitro končana.

To pomeni, da so tvrdke končno pristale na volitve, ki pokažejo, če ima unija voznikov večino in v siled tega pravico predstavnosti pri kolektivnem pogajanju po zakonu NIRA. Družbe so doslej odločno odklanjale volitve, katere je zahtevala unija voznikov in katere sta priporočala vlada pomirjevalca, katoliški duhovcen Haas in Dunnigen. To je izzvalo drugo stavko; ki je izbruhnila 16. julija in zdaj traja že peti teden. Volitve bo nadzorovala vlada.

Prizadete družbe so prišle v velike skripe, ko so pogorele pred federalnim sodiščem s svojo zahtevo za injunkcijo proti obsednemu stanju, ki ga je razglasil governor Olson. Obsedno stanje je še v moči in milica kontrolira mestni trg ter ne pusti razvažanja blaga s stavkokazi pod policijsko protekcijo.

Oljni delavci za močnejši delavski odbor

Svojo impotentnost je pokazal v filadelfijski stavki

Philadelphia. — (FP) — Zastopniki tisočev oljnih delavcev v filadelfijskem okrožju, vključno s Bayonne, N. J., kjer so največje rafinerije, so na konferenci krtačili sedanjí aranžma v oljni industriji.

Narodni odbor za odnose v oljni industriji se je namreč izkazal popolnoma impotentnega, da bi prisilil poravnavo skoraj dvamesečne stavke 700 delavcev v tukajšnji rafineriji Mellonove Gulf Refining kompanije. Sedaj ima odbor le svetovalne pravice, izkazalo se je pa, da se s samimi sugestijami ne da izravnavati delavskih sporov v industriji.

Ce delavski odbor oljne industrije ne dobi več moči kakor jo ima sedaj, so večje stavke v tej industriji neizogibne, pravijo delavci. Nepokoj je prišel širiti posebno v Bayonnu, v centru rafinerijske industrije. Vzrok so nizke plače, draginja in veliki profiti oljnih družb.

NRA je postavila oljno in rafinerijsko industrijo pod kompletno "samovlado," vsaj v praksi se je tako izkazalo. Za protutež bi bila potrebna močna delavska organizacija. Te si pa delavci še niso zgradili, vsaj ne močne unije. Posledice so, da je "new deal" v tej kakor tudi v vseh neorganiziranih industrijah ali pa s šibkimi unijami povsem enostranski. Družbe delajo velikanse profite, plače pa stoje na "zmrznjeni" točki.

Bayonski rafinerijski delavci so se obrnili na governorja Mooreja, naj zahteva več moči za oljni delavski odbor, kar je pa odklonil. Sedaj nameravajo iskati pomoči pri "fathru" Coughlinu in senatorju Wagnerju, kar vse skupaj pokazuje šibkost organizacije.

Stavka pri Gulf Refining Co. v Philadelphiji je za zvišanje plač, uposlitev odslovljenih delavcev ter obdržanje starega sistema pri najemanju delavcev, po katerem so bivši uslužbenci imeli prednost.

